

KUKKUMÄEN VASTAANOTTO- JA ARVIOINTIYKSIKÖN VALMISTELU

TAUSTAA JA NYKYTILANNE 1/2

- Lastensuojelun laitoshuollon tarve on lisääntynyt 12-17-vuotiaiden ikäluokassa. Vuodesta 2010 alkaen on lasten kodin ulkopuolisten, erityisesti kiireellisten, sijoitusten määrä lisääntynyt merkittävästi sekä alueellisesti että valtakunnallisesti.
  - Laitospaikkojen kysyntä ylittää tarjonnan.
  - Erityinen haaste virka-ajan ulkopuolella.
- Suurta huolta on aiheutunut nuorten itsetuhoisesta ja aggressiivisesta käytöksestä sekä päihteiden käytöstä.
- Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuuksia on paljon. Noin joka kolmas lastensuojelun sijoittamista nuorista tarvitsee ja saa apua mm. myös mielenterveysongelmiin.
  - Keski-Suomen sairaanhoitopiirin nuorisopsykiatrian läheteiden määrä on kasvanut lähes 60 % vuodesta 2014 lähtien.
- Myös poliisille tehdyt virka-apupyynnöt lisääntyneet.

TAUSTAA JA NYKYTILANNE 2/2

- Jyväskylän kaupungilla on tällä hetkellä neljä nuorisokotia: Hovila, Lotila, Myllyjärvi ja Palokka.
  - Yhteensä 44 osastohoitopaikkaa 12-17-vuotiaille lapsille ja nuorille
  - Vuonna 2020 kaupungin omissa nuorisokodeissa oli sijoitettuna yhteensä 167 eri lasta. Ulkopaikkakuntalaisia oli sijoitettuna 30 pääosin sosiaalipäivystyksen ja poliisin kautta tulleina yhden päivän sijoituksina.
  - Sijoituksen kesto keskimäärin 4kk.
  - Suurin osa kaupungin laitoksiin sijoitetuista nuorista (n. 70%) kotiutuu sijoituksen jälkeen.
- Lisäksi Mattilan perhetukikodissa on 7 osastopaikkaa alle 12-vuotiaille lapsille.
- Kaikki kaupungin nuorisokodit tekevät vastaanottotoimintaa, lastensuojelutarpeen arviointia ja korjaavaa työtä yhdessä lapsen, huoltajien ja vanhempien sekä lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden kanssa. Lisäksi Hovilassa on EHO.
- Keski-Suomessa ei ole muita kunnallisia lastensuojelulaitoksia, eikä kriisi- ja vastaanottotoimintaa järjestetä kunnallisena palveluna muualla maakunnassa.
- Jyväskylässä sijaitseviin yksityisiin lastensuojelulaitoksiin sijoitetaan lapsia eri puolilta Suomea ja niiden toiminta on painottunut pidempiaikaisen sijaishuollon järjestämiseen.

TAVOITTEET UUDELLE YKSIKÖLLE

- Lisätä nuorten kiireellisten sijoitusten laitospaikkoja omana toimintana sekä nopeaa kriisitilanteisiin puuttumista.
  - Varmistetaan monitoimijainen alkuarviointi ja tarvittaessa nuoren edun mukainen pidempiaikaisen sijoituspaikan huolellinen valmistelu tai mahdollinen kotiin palaaminen selvittelyjakson jälkeen.
- Olla osa vaativan sijaishuollon palvelua (valmisteilla oleva lastensuojelunlain uudistus, 49a§)
  - *"Lapselle, jonka erityiseen tai monialaiseen tuen tarpeeseen vastaaminen edellyttää tehostettua vaativaa erityisosaamista, toiminnallisesti integroituun sosiaali- ja terveydenhuollon ammatilliseen osaamiseen perustuvaa kuntouttavaa työskentelyä sekä intensiivistä ammatillisesti koulutetun aikuisen läsnäoloa."*
  - *"Mm. kiireellisenä vastaanotto- ja arviointipalveluna"*
- Lakimuutos velvoittaa toteutuessaan terveydenhuollon osallistumista vaativassa sijaishuollossa olevan lapsen hoidon ja huolenpidon antamiseen kyseisessä yksikössä. Uudessa yksikössä voidaan turvallisesti toteuttaa lastensuojelulain mukaista vaativaa laitoshoidoa.

KONKREETTISIA SUUNNITELMIA 1/3

- Sijoittuminen sairaala Novan läheisyyteen
  - Samassa rakennuksessa toimii myös nuorisopsykiatrian poliklinikka
  - Mahdollistaa läheisen toiminnallisen yhteistyön ja joustavat konsultaatiot sosiaali- ja kriisipäivystyksen, Novan päivystyksen sekä nuorisopsykiatrian kanssa. Parhaimmillaan sijainti vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalvelujen läheistä yhteistyötä käytännön tasolla.
- Suurella osalla kaupungin lastensuojelulaitosten lapsista ja nuorista on samanaikaisesti hoitosuhde lasten- ja nuorisopsykiatrialla.
- Psykkisesti ja päihteillä oireilevien lasten ja nuorten kriisitilanteissa on välttämätöntä, että käytettävissä on riittävä psykiatrian erikoissairaanhoidon ja asiantuntemus sekä sairaalan osastohoidon mahdollisuus. Toisaalta psykiatrisessa hoidossa olevien lasten ja nuorten hoidon jatkumona voidaan tarvita lastensuojelun laitossijoitusta, jos edellytyksiä lapsen tai nuoren kotiinpaluulle sairaalahoidon jälkeen ei vielä ole.

KONKREETTISIA SUUNNITELMIA 2/3

- Kiireellisten sijoitusten yhteydessä on tärkeää huomioida myös lapsen ja nuoren muu terveydellinen tila ja tarve lääkärintarkastukseen vastaanottotilanteessa, etenkin jos lapsi tai nuori on käyttänyt päihteitä tai hänen perustarpeistaan ei ole huolehdittu. Tässä on eduksi sairaala Novan läheinen sijainti.
- Kukkulan koulun läheisyys tarjoaa erinomaiset yhteistyön mahdollisuudet niiden lasten ja nuorten kohdalla, joilla on samanaikaisesti hoitosuhde nuorisopsykiatrialla ja todettu sairaalakoulun tarve.

KONKREETTISIA SUUNNITELMIA 3/3

- Vastaanotto- ja arviointiyksikkö on suunniteltu 2-osastoiseksi ja 10-paikkaiseksi lastensuojelulaitokseksi. Pienempi vastaanotto-osasto on 3-paikkainen ja arviointiosasto on 7-paikkainen.
  - Pienemmällä osastolla on myös erillinen tila, joka mahdollistaa lastensuojelulain 70§ mukaisen eristämispäätöksen.
- Uusi yksikkö on tarkoitettu 12-17-vuotialle.
- Sijoitus vastaanotto- ja arviointiyksikköön tapahtuu lastensuojelun tai sosiaali- ja kriisipäivystyksen sosiaalityöntekijän päätöksellä kiireellisenä sijoituksena tai sijaishuollon muutoksena kiireellisissä tilanteissa. Ei avohuollon sijoituksia.
- Vastaanotto- ja arviointiyksikössä pyritään lyhyisiin 1-3 kuukauden sijoitusaikoihin, moniammatilliseen arviointiin ja selvittelyyn läheisessä yhteistyössä lapsen huoltajien ja vanhempien kanssa.

HENKILÖSTÖ JA TOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN

- Yksikössä on kokoaikainen johtaja.
- Välittömissä hoito- ja kasvatustehtävissä on kahdeksantoista (18) työntekijää, joista 9 sosionomia (AMK), 4 sairaanhoitajaa, 4 lähihoitajaa ja 1 psykologi.
- Toiminnan on tarkoitus käynnistyä kesäkuussa 2022.